

Medību būtība mūsdienās

"Postījumu anatomija"

2014

Medības...

Mednieki...

← Kas tās ir?

← Priekš kam tās ir?

Vēsturiski viens no vissenākajiem nodarbošanās veidiem

Ar mērķi:

- **iegūt pārtiku;**
- **aizsargāt savu cilti;**
- **vēlāk – arī sējumu un/vai mājlopu aizsardzībai.**

Svarīgi !!!

Senatnē medību ietekme bija izteikti lokāla dēļ niecīgās cilvēkveidīgo izplatības

Mednieks tika cienīts un godāts augstāk par karavīru

- ... par prasmi sagādāt pārtiku
- ... par spēju pasargāt
- ... par mākslu būt draugos ar dabu

Kas ir mainījies?

Cilvēku izplatība

Saimnieciskā intensitāte – *ar mērķi nodrošināt cilvēkveidīgo vajadzības*

Attiecīgi saasinājusies konkurence par vietu zem saules

Urbanizācijas rezultātā > 2/3 cilvēku ir zaudējuši zināšanas un saikni ar dabu - *nepārzin tajā notiekošos procesus*

Sašķēlusies cilvēku izpratne par prioritātēm – *starp saimnieciskajām un vides interesēm, aizmirstot par iespējamu kompromisu*

Medību jēga un būtība mūsdienās

Izplatītākie mīti par medībām un medniekiem:

- hobijs (medības par hobiju uzskata pat daļa mednieku)
- izprieca
- ... priekš asiņainu piedzīvojumu meklētājiem ar akmens laikmeta intelektu un noslieci uz vardarbību
- medības nav nepieciešamas, jo dabā notiekošie procesi ir pašregulējoši

Medību jēga un būtība patiesībā

Medības nodrošina:

Sabiedrībai -

bioloģisko daudzveidību – nepieļaujot atsevišķām sugām pārmērīgi savairoties un izspiest no dzīves telpas citas sugas (izēdot tās tiešā veidā, likvidējot to barības bāzi vai izmainot vidi)

ekoloģisko stabilitāti – nepieļaujot dabisko regulācijas mehānismu „ieslēgšanos”, kuru ekstrēmās sekas būtu jūtamas gadu desmitiem

iespēju pastāvēt saimnieciskajām nozarēm – lauksaimniecībai un mežsaimniecībai ... sekas katrs var iedomāties pats ...

Medniekam –

- iespēju sekot savam iekšējam aicinājumam
- relaksēties no ikdienas spriedzes
- būt vienotam ar dabu
- būt kopā ar līdzīgi domājošiem
- veselīgu darbu un atpūtu
- +/- ekoloģiski tīru pārtiku un savu panākumu liecības (trofejas) – vienīgais mantiskais ieguvums
- gūt sabiedrības atzinību vai nopēlumu ...

Svarīgi!!!

- Mednieki medību procesu nodrošina „no savas kabatas”
- Mednieku resursi ir ierobežoti un ar tendenci samazināties

Jāpatur prātā, ka medību saimniecība nav atsevišķa un patstāvīga nozare, bet blakus nodarbošanās veids. Veidojot medību saimniecību primāri jārespektē konkrētās teritorijas fiziogēogrāfiskās un saimnieciskās (intensitātes) īpatnības. Tomēr medību saimniecība var darboties ekonomiski efektīvi, vienlaikus ievērojot vides un saimnieciskās intereses, ja vien ... mednieks apzinās savu pienākumu, ir pietiekami kvalificēts, izglītots un ar izpratni ne tikai medību jomā, bet arī saistītajās nozarēs, kā arī prot sabalansēt un respektēt citu interešu grupu tiesības.

solis sāņus - terminoloģija un jēdzieni

➤ **Medības –**

darbību kopums vai atsevišķas darbības, kad, izmantojot medību šaujamočus, rīkus vai paņēmienus, tiek izsekoti vai meklēti, ķerti, sagūstīti, ievainoti vai nonāvēti medījamie dzīvnieki.

➤ **Medniecība -**

cilvēku nodarbošanās veids, kas saistīts ar savvaļas dzīvnieku medīšanu.

► **Medību
saimniecība -**

dabas resursu apsaimniekošanas sistēma, kas vienlaikus ar medību produkcijas ieguvi nodrošina šo resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu.

Medību resursu ilgtspējīga apsaimniekošana — medījamo dzīvnieku populācijas un apdzīvotās vides un ar to saistīto dabas resursu apsaimniekošana tādā veidā, lai saglabātu medību resursu bioloģisko daudzveidību un atjaunošanās spēju, nodrošinot medību resursus nākamajām paaudzēm, kā arī veicinātu medījamo dzīvnieku aizsardzību, ņemot vērā saimnieciskās, sociālās un vides intereses un neapdraudot dabas aizsardzības pasākumu īstenošanu medījamo dzīvnieku sugu izplatības teritorijā.

saimnieciskā darbība - jebkura darbība par atlīdzību, lai gūtu labumu, ienākumus (piem., preču ražošana, dažādu darbu, pakalpojumu veikšana).

RENTABILITĀTE! IZAUGSME!

Nozare - Speciālo zināšanu un praktiskās darbības lauks, darbības virziens, ko veido uzņēmumu kopums, kam ir līdzīgas saimnieciskās darbības pazīmes: samērā viendabīgi izgatavojamie ražojumi vai veicamie pakalpojumi, līdzīgas izmantojamās izejvielas, materiāli un tehnoloģiskie procesi, darbinieku profesionālais sastāvs u. c.

APGROZĪJUMS, IKP, utt.

solis sāņus - terminoloģija un jēdzieni

- ▶ **Medības** - darbību kopums vai atsevišķas darbības, kad, izmantojot medību šaujamieročus, rīkus vai paņēmienu, tiek izsekoti vai meklēti, ķerti, sagūstīti, ievainoti vai nonāvēti medījamie dzīvnieki.
- ▶ **Medniecība** - cilvēku nodarbošanās veids, kas saistīts ar savvaļas dzīvnieku medīšanu.
- ▶ **Medību saimniecība** – dabas resursu apsaimniekošanas sistēma, kas vienlaikus ar medību produkcijas iegūvi nodrošina šo resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu.
 - ▶ Medību resursu ilgtspējīga apsaimniekošana — medījamo dzīvnieku populācijas un apdzīvotās vides un ar to saistīto dabas resursu apsaimniekošana tādā veidā, lai saglabātu medību resursu bioloģisko daudzveidību un atjaunošanās spēju, nodrošinot medību resursus nākamajām paaudzēm, kā arī veicinātu medījamo dzīvnieku aizsardzību, ņemot vērā saimnieciskās, sociālās un vides intereses un neapdraudot dabas aizsardzības pasākumu īstenošanu medījamo dzīvnieku sugu izplatības teritorijā.
 - ▶ saimnieciskā darbība - jebkura darbība par atbildību, lai gūtu labumu, ienākumus (piem., preču ražošana, dažādu darbu, pakalpojumu veikšana).
 - ▶ **RENTABILITĀTE! IZAUGSME!**
- ▶ **Medību nozare** – ...
 - ▶ Nozare - Speciālo zināšanu un praktiskās darbības lauks, darbības virziens, ko veido uzņēmumu kopums, kam ir līdzīgas saimnieciskās darbības pazīmes: samērā viendabīgi izgatavojamie ražojumi vai veicamie pakalpojumi, līdzīgas izmantojamās izejvielas, materiāli un tehnoloģiskie procesi, darbinieku profesionālais sastāvs u. c.
 - ▶ **APGROZĪJUMS, IKP, utt.**

Tiesiskais regulējums medību jomā

Civillikums

- Saskaņā ar 931.pantu, savvaļas dzīvnieki ir bezīpašnieka manta, kuru var iegūt ar piegūšanu.
- Pamatojoties uz 935.pantu zemes īpašniekam ir tiesība aizliegt ikvienai svešai personai ķert vai medīt dzīvniekus viņam piederošās zemes robežās, bet aizliegumu pārkāpjot - prasīt no pārkāpēja atlīdzību.
- 1129. Medību tiesības un šo tiesību izlietošanu nosaka Medību likums.

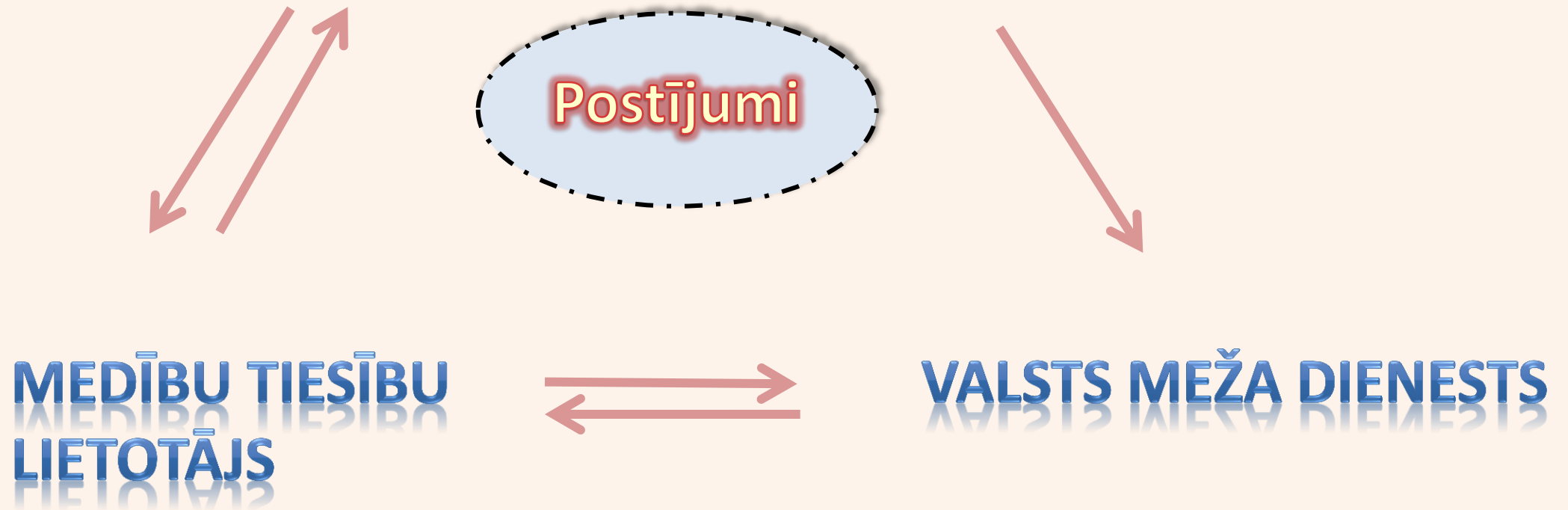
Medību likums un uz tā pamata izdotie tiesību akti

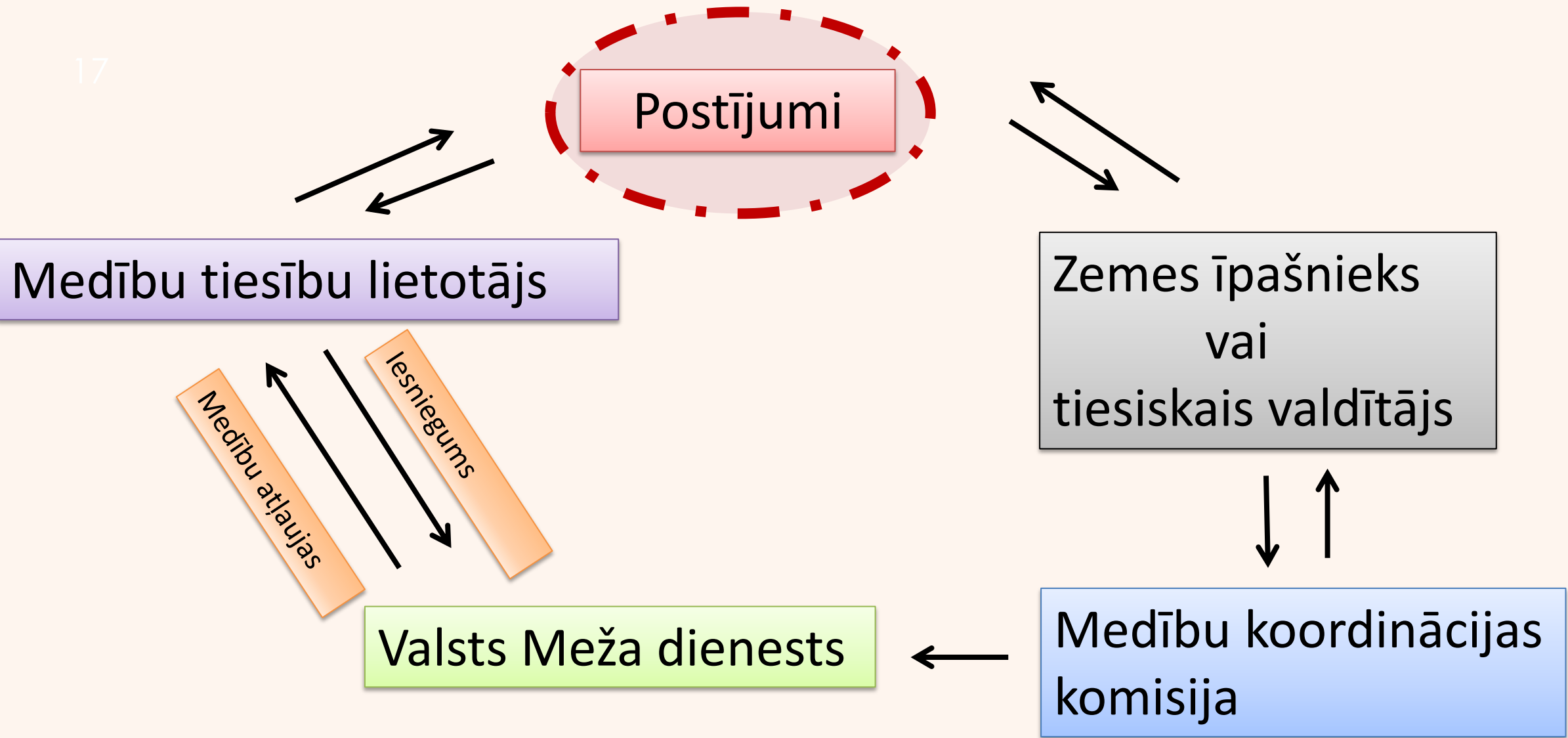
Medību likums

Medību likuma mērķis ir reglamentēt medību saimniecības pamatnoteikumus.

- **medību resursi** — visi Latvijas teritorijā medījamie dzīvnieki (medījamās sugas nosaka Ministru kabinets)
- **medījamie dzīvnieki** — savvaļas sugu zīdītāji un putni, tai skaitā migrējošie, kurus medī saskaņā ar medības reglamentējošiem normatīvajiem aktiem, un šo sugu dzīvnieki, kurus tur iežogotās platībās savvaļai līdzīgos apstākļos
- **medību saimniecība** — dabas (medību) resursu apsaimniekošanas sistēma, kas vienlaikus ar medību produkcijas ieguvī nodrošina šo resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu
- **medību resursu ilgtspējīga apsaimniekošana** — medījamo dzīvnieku populācijas un apdzīvotās vides un ar to saistīto dabas resursu apsaimniekošana tādā veidā, lai saglabātu medību resursu bioloģisko daudzveidību un atjaunošanās spēju, nodrošinot medību resursus nākamajām paaudzēm, kā arī veicinātu medījamo dzīvnieku aizsardzību, **nemot vērā saimnieciskās, sociālās un vides intereses** un neapdraudot dabas aizsardzības pasākumu īstenošanu medījamo dzīvnieku sugu izplatības teritorijā

**ZEMES ĪPAŠNIEKS
VAI
TIESISKAIS VALDĪTĀJS**

- (5) **Epizootiju draudu gadījumos**, kā arī tad, kad medījamie dzīvnieki postījumus īpašumam un videi nodara valsts vai valsts nozīmes meliorācijas sistēmās vai **teritorijās, kur medīt aizliegts vai kur ir šo postījumu iemesls**, attiecīgās pašvaldības izveidota medību koordinācijas komisija, **pieaicinot piegulošo platību medību tiesību lietotājus** un attiecīgās nozares ekspertus, konkrētajā teritorijā nosaka:
 - 1) lauksaimniecībai, mežsaimniecībai, meliorācijas sistēmām un infrastruktūras objektiem nodarīto **postījumu apjomu**;
 - 2) to **materiālo zaudējumu apmēru**, kurus lauksaimniecībai un mežsaimniecībai nodarījuši medījamie dzīvnieki;
 - 3) **pasākumus** postījumu un to seku ierobežošanai vai likvidēšanai.

- (6) Ja medījamie dzīvnieki nodarījuši postījumus teritorijās, kur **medīt nav aizliegts**, attiecīgās pašvaldības izveidota medību koordinācijas komisija, pieaicinot medību tiesību lietotāju un zemes īpašnieku vai lietotāju, konkrētajā zemes vienībā nosaka:
 - 1) lauksaimniecībai, mežsaimniecībai, meliorācijas sistēmām un infrastruktūras objektiem **nodarīto postījumu apjomu**;
 - 2) to **materiālo zaudējumu apmēru**, kurus lauksaimniecībai un mežsaimniecībai nodarījuši medījamie dzīvnieki;
 - 3) **pasākumus** postījumu un to seku ierobežošanai vai likvidēšanai. Medību koordinācijas komisijai, **saņemot medību tiesību īpašnieka piekrišanu**, ir tiesības uz minēto pasākumu veikšanas laiku pārņemt un īstenot medību tiesības konkrētajā zemes vienībā. **Medību koordinācijas komisijas lēmuma apstrīdēšana neaptur tā darbību.**

Jautājumi

Diskusija

PALDIES PAR UZMANĪBU!

Bc.silv. Jānis Bārs

Janis.Bars@zm.gov.lv